

вети, главно срещу о. Неофита и Илариона, гръцкият патриархъ издействувалъ отъ султана ираде, съ което изново ги заточилъ на Св. Гора. Тамъ на 4 юний 1848 г. въ тѣсна тъмна келия починалъ неуморимиятъ труженикъ Неофитъ.

Но семето посѣто отъ о. Неофита паднало на тучна почва. Идеята за българска черкова въ Цариградъ усвоили еснафитѣ и тамшнитѣ видни търговци и заработили енергично. Най-сетнѣ било получено отъ патриарха разрешение и отъ султана — ферманъ за да се построи тя. За нея князь Стефанъ Богориди подарилъ къщата си на Фенеръ. На 9 октомврий 1849 г. параклисътъ билъ осветенъ и нареченъ св. Стефанъ въ честь на високия дарителъ. Освещението извършилъ на черковно-славянски-гръцки владика. О. Неофитъ Рилски, тогазъ учителъ въ гръцкото богословско училище на о-въ Халки, казалъ речъ. Присѣствувалъ и самъ князь Ст. Богориди и много народъ. Възторгътъ билъ голѣмъ: радвали се проститѣ българи, че ще могатъ да слушатъ богослужението на роденъ езикъ, радвали се и по-просвѣтенитѣ българи, оценяйки добре значението на българската черкова въ Цариградъ. Избрано било и настоятелство при черковата. „Ц. Вѣстникъ“ и частни писма разнесли изъ цѣла Европейска Турция радостната вѣсть.

Изпълнилъ се, най-сетне, отдавнашниятъ блѣнъ на българитѣ. Извършеното на 8 октомврий 1849 г. била голѣма придобивка за тѣхъ въ Цариградъ и изобщо въ областитѣ, важенъ етапъ въ пѣтя на национална пробуда, обединение и напредѣкъ. Въ Цариградъ, само на нѣколко стотинъ метра отъ гордата силна гръцка патриаршия, която била имъ причинила толкозъ много злини — българитѣ си издигнали слабо на гледъ, но силно укрѣпление. После билъ направенъ срещу черковата и метохътъ.

Сега и после всѣки празникъ скромната българска черковица и метохътъ станали любимо сборно мѣсто за всички гурбетчии българи отъ 4-тѣ краища на обширния Цариградъ и отъ всички съсловия и положения — тѣзи гурбетчии преселенци-представители почти отъ цѣла етническа България. Напустнали тежка работа и кѣрове, тѣ припкали да празнуватъ Великденъ, Коледа... да си спомнятъ детинство, родно мѣсто, милъ домъ и мила челядь. Всички съ внимание слушали на сладъкъ роденъ езикъ богослужението и го разбирали. Запознавали се, сѣкашъ се сродявали, чувствували се като у дома си, приказвали си и сподѣляли скѣрби, копнежи и радости. Нигде другаде българскиятъ народъ не билъ представляванъ тъй цѣлокупно и единодушно, както тукъ — обветъ отъ една мисль, озаренъ отъ единъ идеалъ,